

<https://helda.helsinki.fi>

Paradoxes of Democratisation in Central Asia / Demokratisoitumisen paradoksit Keski-Aasiassa

Pietiläinen, Jukka

2014-12-09

Pietiläinen, J 2014, ' Paradoxes of Democratisation in Central Asia / Demokratisoitumisen paradoksit Keski-Aasiassa ', Aleksanteri Insight - Snapshots of Eurasia , no. 6/2014 . <
http://www.helsinki.fi/aleksanteri/english/insight/AI_14_6.pdf >

<http://hdl.handle.net/10138/152640>

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

PARADOXES OF DEMOCRATISATION IN CENTRAL ASIA

A civil society which fights for the freedom of expression is a better guarantee of freedom than the benevolence of the government, writes Jukka Pietiläinen.

A free and independent press is considered as one of the cornerstones when assessing the level of democracy in a country. However, a free media is not always made up of external observers of politics but sometimes becomes the playground of rival political forces or a medium for generating scandals and anti-political sentiments. This has been the general state of affairs in the former Soviet region after the collapse of the Soviet system. In these countries, authoritarian regimes have a long tradition and media freedom has been a challenging issue.

It should be remembered that even successful democratisations, for example, in Spain, Latin America and South Africa, have not happened without growing pains and that authoritarian ideals have remained in these countries, in some cases, for a long time. The current crisis in Ukraine has once again emphasised the role of the media in conflicts and in opinion formation.

The example of Russia in the 1990s is a warning sign. After a rapid transition to a market economy, media liberalisation may result in commercialisation and tabloidisation, a system in which the public, which is not accustomed to free media, has been sold political scandals and a negative attitude towards politics. If the negative sides of media freedom appear before the positive sides, there is no reason to wonder why democracy and freedom of the press are seen in a negative light.

In Central Asia, too, issues around the stability or instability of society and the media's role have an important place. A so-called colour revolution, the Tulip Revolution, occurred in Kyrgyzstan in 2005. In 2010, in the city of Osh, Kyrgyzstan, an unrest flamed between Kyrgyz and Uzbeks. In Uzbekistan in 2005, President Islom Karimov's forces opened fire on demonstrators. In Kazakhstan, a number of rare anti-government demonstrations were seen in 2012. This autumn, a video uploaded to YouTube by an exiled leader of the Tajikistan opposition caused the security service troops to engage in an impressive public exercise to break up demonstrations. Turkmenistan is seen as a completely totalitarian state, without any freedom of the individual. Each of the Central Asian countries needs to encounter the status of the Russian-speaking population and the relationship with Russia. Media plays a key role when

the Central Asian leaders are balancing between control and chaos.

In Kazakhstan, the opposition media has been in trouble, and the media published by the government or supporting the government has enjoyed preferred status. Reporters have been campaigning to amend the media law and have called for the elimination of libel from the criminal code. On the other hand, Kazakh journalists have not always complied with ethical standards, for example, reporting on both sides.

In Kyrgyzstan, media freedom has improved and legislative initiatives that would have limited the freedom of the media and the foreign funding of NGOs in a similar way as in Russia were not approved in 2013. Last spring, the dissemination of incorrect information was criminalised and the initiative on "foreign agents" is still under discussion. On the other hand, libel has not been part of the criminal code in Kyrgyzstan since 2010. In Kyrgyzstan, none of the parties has a majority in the parliament, and civil society is more active than in neighbouring countries. The development of civil society and multi-party democracy are linked with freedom of speech: A civil society which fights for the freedom of expression is a better guarantee of freedom than the benevolence of the government.

The situation in Central Asia and the lessons from developments in Russia make one to wonder whether state regulation of the media should be preserved until the new social conditions have been established, a new journalistic culture has been born and self-regulation is able to function. Too much freedom too soon can be a worse solution for permanent democratisation than less freedom gradually, with social development taken into account.

Jukka Pietiläinen is a senior researcher at the Aleksanteri Institute.

DEMOKRATISOITUMISEN PARADOKSIT KESKI-AASIASSA

Sananvapauden puolesta kamppaileva kansalaisyhteiskunta on valtion hyväntahtoisuutta parempi vapauden tae, kirjoittaa Jukka Pietiläinen.

Vapaa ja riippumaton lehdistö on katsottu yhdeksi kulkemakivistä demokratian asteen arvioinnissa. Vapaa media ei suinkaan ole aina asettunut politiikan ulkopuoliseksi tarkkailijaksi, vaan siitä on toisinaan tullut kilpailevien poliittisten voimien temmellyskenttä tai politiikan vastaisuuden ja skandaalien synnyttämisen väline. Tämä oli yleinen kehityskulku entisen Neuvostoliiton alueella Neuvostoliiton hajottua. Näissä maissa autoritaarisilla valtajärjestelmillä on pitkät perinteet ja kysymys median vapaudesta on haastava.

On muistettava, että kasvukivuulta ei ole välttytty myöskään onnistuneissa demokratisoimisissa esimerkiksi Espanjassa, Latinalaisessa Amerikassa ja Etelä-Afrikassa ja että autoritaariset ihanteet säilyivät näissäkin maissa joissakin piireissä pitkään. Ukrainan kriisi on jälleen nostanut pintaan median roolin konflikteissa ja mielipiteen muokkajana.

Venäjän esimerkki 1990-luvulta on varoittava. Markkinatalouteen siirryttyä median vapauttaminen voi johtaa sellaisiin kaupallistumisen ja viihteellistymisen muotoihin, joissa vapaaseen mediaan tottumattomalle yleisölle myydään poliittisia skandaaleja ja politiikan vastaisuutta. Jos median vapauden varjopuolek tulevat esiin ennen valoisia puolia, ei ole syytä ihmetellä, miksi demokratiaan ja lehdistönvapauteen suhtaudutaan epäilevästi.

Myös Keski-Aasiassa kysymykset yhteiskunnan vakaudesta tai epävakauksesta ja median roolista siinä ovat pinnalla. Kirgisiassa nähtiin vuonna 2005 niin kutsuttu väri vallankumous, tulppaanivallankumous. Vuonna 2010 kirgisialaisessa Oshin kaupungissa leimahtivat levottomuudet kirgiisien ja uzbekkien välillä. Uzbekistanissa 2005 presidentti Islom Karimovin joukot avasivat tulen mielenosoittajia vastaan. Kazakstanissa nähtiin vuonna 2012 joukko harvinaisia hallituksen vastaisia mielenosoituksia. Tänä syksynä Tadžikistanissa maanpaossa elävä oppositiojohtaja sai Youtube-videollaan turvallisuuspalvelun joukot näyttävään julkiseen harjoitukseen mielenosoitusten hajottamiseksi. Turkmenistania pidetään täysin totalitaarisena valtiona, jossa ei ole yksilön vapautta. Jokaisessa Keski-Aasian maassa mietitään myös venäjänkielisen väestön merkitystä ja suhdetta Venäjään. Media on keskeisessä roolissa kun Keski-Aasian johtajat tasapainottelevat maissaan kurin ja kaaoksen välillä.

Kazakstanissa oppositiomedia on ollut vaikeuksissa ja hallituksen julkaisema ja sitä tukeva media on voinut nauttia erityiskohtelusta. Toimittajat ovat kampanjoineet medialain muuttamiseksi ja vaatineet kunnianloukkauksen poistamista rikoslaista. Toisaalta kazakstanilaiset journalistit eivät läheskään aina noudata eettisiä vaatimuksia, esimerkiksi molempien osapuolten kannan raportoimista.

Kirgisiassa median vapaus on kehittynyt paremmin ja lakialoitteet, jotka olisivat rajoittaneet median vapautta ja kansalaisjärjestöjen ulkomaista rahoitusta Venäjän tapaan, eivät menneet läpi vuonna 2013. Viime keväänä virheellisen tiedon levittäminen kuitenkin säädettiin rikolliseksi ja ulkomaisia toimijoita, ”agentteja”, koskeva lakialoite on edelleen olemassa. Toisaalta Kirgisiassa kunnianloukkaus ei ole enää vuoden 2010 jälkeen rikoslaissa. Kirgisiassa yhdelläkään puolueella ei ole enemmistöä parlamentissa ja kansalaisyhteiskunta on naapurimaita aktiivisempi. Kansalaisyhteiskunnan kehitys ja monipuoluedemokratia ovatkin yhteydessä sananvapaustilanteeseen: sananvapauden puolesta kamppaileva kansalaisyhteiskunta on valtion hyväntahtoisuutta parempi vapauden tae.

Keski-Aasian tilanne ja Venäjän kehityspolun opetukset saavat pohtimaan, tulisiko valtion säätelystä mediassa pitää kiinni siihen asti kun uudet olosuhteet ovat vakiintuneet, uusi journalistinen kulttuuri on syntynyt ja itesääntelyllä on mahdollisuus toimia. Liian paljon vapautta liian varhain voi olla huonompi ratkaisu pysyvän demokratisoitumisen kannalta kuin vähemmän vapautta asteittain ja yhteiskunnan kehitys huomioon ottaen.

Jukka Pietiläinen on vanhempi tutkija Aleksanteri-instituutissa.